

Mgr. Tomáš Veber, Th.D.

Katedra praktické teologie

Teologická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích

Kněžská 8, 370 01 České Budějovice

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Etický odkaz vzdělávání o holocaustu v projektech KreBul, o. s.

Autor práce: Bc. Zdeněk Krejsa, DiS.

Diplomovou práci bakaláře Zdeňka Krejsy by bylo možné jako celek označit za příklad dobré praxe, jak vhodně propojit historii, pedagogiku a etiku, kdyby ovšem neobsahovala tolik nedostatků, že bude muset, pokud autor bude její text chtít v budoucnu zveřejnit, projít radikálními korekturami. Práce je členěna na část teoretickou (či teoreticko-praktickou) a ryze praktickou, do níž autor promítl své zkušenosti z přednáškové činnosti. A právě již ke členění práce je nutné vznášet výhrady, drobné i zásadnější.

Struktura práce, koncipována dle autorovy vnitřní (a nikde nevyslovené) logiky a předestřená obsahem, je ve svém prvním oddíle (*Multikulturní vzdělávání jako cesta k pluralismu, toleranci a porozumění*) rozdrobena do šesti úrovní, v druhém (*Praktická ukázka multikulturního vzdělávání – projekty KreBul, o. s. zahrnující vzdělávání o holocaustu a posilující multikulturní výchovu*) pouze do dvou, v části praktické, nazvané de facto *Cíl šetření a stanovení hypotéz*, pak do tří úrovní. Z členění práce číší jistá bezradnost, která se však nevyčerpává jen zde, nýbrž pokračuje i v přílohách – přílohu č. 4 *Definice některých pojmů* tvoří texty, které měly najít své místo v korpusu práce, ne takto neorganicky, těsně před abstrakty.

Úvod práce, v němž se obyčejně čtenář, poučený i nepoučený, má dozvědět alespoň stručně o stavu výzkumu, užitých metodách a technikách, klíčové literatuře a dalších zdrojích, a také, ale nikoli pouze, o osobní autorově motivaci, obsahuje prakticky výhradně onu motivační část. Zvlášť patrný je autorův stylový a kompoziční, ale i obsahový lapsus z následujícího:

„Hlavním smyslem této práce je zamyslet se nad problematikou holocaustu za druhé světové války, dnešní multikulturní výchovy a rašícího antisemitismu.“ (s. 7)

Práce tedy nemá definovaný cíl! Přitom by stačilo prohlášení, že autor usiluje o posílení historického vědomí dnešních (zejména mladých) lidí. Citovanou větu je však možno interpretovat různě. Budeme-li v dalším textu sledovat ono „zamyslet se“ jako cíl, budou nás zajímat především závěry celé práce – shrnutí onoho „zamyšlení“.

V *Závěru* (s. 78) autor říká, že „... práce si kladla za cíl zamyslet se nad problematikou holocaustu za druhé světové války, dnešní multikulturní výchovy a rašícího antisemitismu a zejména nad etickým odkazem vzdělávacích aktivit KreBul, o. s.“ Toto tvrzení se však, jak je zřejmé, nezakládá na pravdě.

Samo zhodnocení, či jak autor sám píše „zamyšlení“, týkající se etického odkazu vzdělávacích aktivit KreBul, o. s., se opírá o kapitolu 3.3.2 *Výsledky obsahové analýzy*, která je spíše

souhrnem výroků, než shromážděním jakýchkoli výsledků. Právě tady navíc nalézáme věty pro práci vědce spíše nešťastné:

„Pozn. autora – žena je dárkyně života, proč ve válce mužů umírají ženy? Proč byly ženy vedeny k takové brutálnosti a nelidskému zacházení, kterého se dopouštěly na bezbranných vězenkyních?“ (s. 68)

Řečnické otázky či emotivní zvolací věty jako otázky pouze formálně postulované, ještě nejsou oním proklamovaným zamyšlením. A je jich mnohem více.

Na s. 70 čteme:

*„**Respondenti jsou schopni rozlišit a odsoudit skutečné zlo.** Uvědomují si, čeho je člověk schopen, a možná nepřímo i to, že je třeba ho kultivovat k dobru – dokumenty, informace o holocaustu, pochodu smrti by měli znát všichni. Musím si položit otázku Proč? ...“*

Ptám se, proč se autor touto otázkou obírá na straně sedmdesáté a nikoli v úvodu své práce? Proč se v jeho textu spíše než s etickým odkazem vzdělávání o holocaustu v projektech KreBul, o. s., setkáme s emotivními výroky či výkřiky.

Je jisté, že se emoční zaujetí autora projevilo nepříznivě také v gramatice a stylu (např. s. 49: „byli pozváni“; s. 79 „události ... opakovali“. Rovněž odvolávání na – jistě skutečně užitou – literaturu někdy schází či je nepřesné, např. s. 19, pozn. č. 33; s. 26, pozn. 51; s. 35, pozn. 69, resp. 71, a tak opět dále. Za všechny nepřesnosti ve stylu: „Občanské sdružení KreBul vzniklo v roce 2007, kdy bylo řádně **registrováno u Ministerstva vnitra ČR.**“ (s. 37) Registrováno buď NA MINISTERSTVU, či MINISTERSTVEM. Jinak jde o chybu.

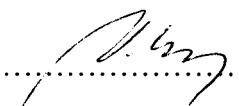
Zaujme také chyba daná zřejmě běžně užívaným a nereflektovaným kopírováním částí práce, např. přepisy v H3, s. 48, 73 a 77. „HOLOCAOUSTU“ a „LIDKSÉHO“. Třikrát stejně špatně.

Nejednotnost poznámkového aparátu – užití poznámek v textu i za textem, kurzívy s uvozovkami i jen uvozovek u přímých citací, nspecifikované strany knih či on-line dokumentů, dále nejednotnost formální úpravy písma v seznamu literatury, to mohou být chyby pouze drobné, v kontextu lépe odvedené práce ovšem. V tomto případě jen podtrhují celkovou uspěchanost a rozháranost textu, který mohl svědčit o příkladu dobré praxe. Leč nesvědčí.

Autor mohl svou práci zacílit na výše zmíněné posilování historického vědomí, domnívám se, že by se mu bylo lépe podařilo nahlédnout etické souvislosti jeho pedagogického úsilí. Závěrem svého posudku vznáším jednu tezi, o níž bych se rád s bakalářem Zdeňkem Krejsou ještě pobavil: „Nemůže samo zařazení problematiky související s holocaustem do učebnic či učebních obsahů tzv. multikulturní výchovy představovat etický problém?“

Práci s velkými výhradami - a upozorněním na kvalitní přípravu obhajoby - k této obhajobě **doporučuji.**

V Českých Budějovicích, 17. května 2010.

.....

Mgr. Tomáš Veber, Th.D., oponent